

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת. ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף ט.

המוכר שדה לחברו ויצא עליה ערעור שאינה שלו והקונה כבר החזיק בה, האם יכול לחזור?¹

כשמכר באחריות	כשמכר בלא אחריות	
יכול לחזור בו	אינו יכול לחזור בו ²	ללישנא קמא
אינו יכול לחזור בו ³	אינו יכול לחזור בו	לאיכא דאמרי

מי שחייב לחברו כדלהלן, כיצד משלם לר"ת? [תוד"ה רב].

אין לו מעות	יש לו מעות	
אין חייב ליתן לו מעות - אלא או כסף או מיטב ⁴ ואי לית ליה אפי' סובין	חייב ליתן לו מעות	בנזיקין
נותן סובין ואין חייב לטרוח ולמכור ⁵	חייב ליתן לו מעות	בבעל חוב
חייב לטרוח ולמכור וליתן לו מעות	חייב ליתן לו מעות	בפועל

אחים שחלקו ירושת אביהם ונטל אחד לחלקו קרקע ואחד כספים,
ובא בע"ח וגבה את הקרקע, מה הדין?

מה הסברא	מה הדין	
דשניהם בנים - ועל שניהם מוטל החוב	זה שנטל הקרקע חולק מחצה מהכסף	ללישנא קמא
דכל אחד לקח על עצמו סיכון ⁶	זה שנטל קרקע מפסיד	לאיכא דאמרי

אחים שחלקו קרקע אביהם לשניהם, ובא בע"ח וגבה מאד מהן, מה הדין?

מה הסברא	מה הדין	
דעדיין נחשבים כיורשים - ועל שניהם מוטל החוב	בטלה מחלוקת - וחולקים שוב	לרב
דאחר החלוקה הם כלקוחות בלא אחריות	זה שגבו ממנו ויתר והפסיד	לשמואל
דמסופק הוא אם כיורשים דמו או כלקוחות	נוטל רביע בקרקע ורביע במעות ¹	לרב אסי

¹ רש"י בכתובות (דף צג.) העמיד בכה"ג שלא שילם את המעות, והוא רוצה עכשיו לעכב את המעות אצלו ולא לשלם אותם. אולם ע' בתוד"ה משהחזיק.

² דאומר לו בזה שהסכמת לקנות דבר בלא אחריות, ש"מ שהסכמת לקחת על עצמך את הסיכון שמא תצא השדה ממך. וכדוגמת אדם שקונה שק שהוא קשור ולא יודע מה יש בו, שמקבל על עצמו שכל מה שיהיה בו יהיה שלו ולא יוכל לערער אח"כ על המכירה.

³ דטוען לו שיראה לו את השטר של ב"ד שטרפו ממנו וישלם לו חזרה את מעות השדה, אבל עד אז אינו יכול לחזור בו, דכמה פעמים אין הערעורים אמת.

⁴ ובזה נמצא שפוסק ר"ת כדברי רב הונא דסוגיא דידן, וזה דלא כשיטת הרי"ף שס"ל שרב הונא דסוגיין חולק על רב פפא ורב הונא בריה דר"י בסוגיא דלעיל (דף ז:): ולית הלכתא כרב הונא.

⁵ פ"י, דאין הבע"ח יכול להטריח ללווה שהוא ימכור אותם כדי לתת לו מעות דוקא, אלא גובה מה שיש לו.

⁶ פ"י, דיכול לומר לו האחר שנטל את הכספים, דבזה שנטלתי כספים לקחתי על עצמי סיכון שאם יגבנו אפסיד ולא אקבל ממך חלק מהקרקע, וכן אתה לקחת קרקע ולקחת על עצמך סיכון שאם יגבה ממך בע"ח תפסיד.

הוכן עי"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף ט:

שור ובור ואש שמסרן לחש"ו והזיקו מה הדין?

באש	בשור ובור		
בגחלת: פטור ³	שור קשור ובור מכוסה: חייב ²	כשהם שמורים	לריש
בשלהבת: חייב	שור מותר ובור מגולה: כ"ש דחייב	כשאינם שמורים	לקיש
בגחלת: פטור	שור קשור ובור מכוסה: פטור	כשהם שמורים	לר'
בשלהבת: פטור	שור מותר ובור מגולה: דחייב ⁴	כשאינם שמורים	יוחנן

¹ רש"י בפירוש הראשון פירש, דהכוונה שנוטל או רביע בקרקע (דהיינו רביע מהחלק שנטל אחיו וכדבסמוך) או רביע במעות (דהיינו אם רצה אחיו להגבות לו הרביע הזה במעות ולא בקרקע - הוא יכול), וה"ק: דכיון דרב אסי מסופק אם הם יורשים או לקוחות לכן נוטל חצי ומפסיד חצי. ולדוגמא אם היה שדה בית סאתים, ונטל כל אחד לחלקו בית סאה אחד, ובא בע"ח וגבה חלק אחד מהם. עתה אם הם כיוורשים יחלקו בבית סאה שנטל האח השני חצי חצי, אבל כיון שיש ספק שמא הם לקוחות והפסיד לכן יש לו חלקו רק רבע בית סאה - והיינו רביע בקרקע מחלק אחיו. ואם רצה אחיו להגבותו חלק זה במעות רשאי. ולפירוש השני ברש"י מגבה לו רביע בקרקע כנ"ל וגם נותן לו רביע במעות, ולפי"ז ה"פ: דאם הם כיוורשים דמו א"כ חייב להחזיר לו מחצית חלקו קרקע דוקא ולא יכול לסלקו מעות, או כלקוחות דמי ובאחריות (ובזה חולק על שמואל שאמר שהם כלקוחות שלא באחריות וויתר, דלרב אסי לפי שני הצדדים - לפירוש זה - צריך לתת לו חצי חלקו), ואז אין חייב להחזיר לו אלא מעות, וכיון שהוא ספק נותן לו את החצי סאה שחייב לו רבע בקרקע ורבע במעות. [ועכ"פ לבי' הלשונוות חזינן דס"ל לרב אסי דכספים הרי הם כקרקע, וזה שאלת הגמ' דאמר רב אסי להאי דינא חדא זימנא].

² דשור דרכו לנתק את החבל שהוא קשור בו, וכן בור המכסה שלו לאט לאט נופל, ולכן הוי שמירה רעה ואפי' שעשה החרש מעשה וניתק את חבל השור או גילה את הבור, חייב בעל השור ובעל הבור.

³ וזה המקרה שמדברת עליו הברייתא אליבא דר"ל, שאמרה שבשור ובור שמסרן לחש"ו והזיקו חייב ובאש פטור.

⁴ והחילוק בין זה לבין אש שפטר ר' יוחנן אפי' בשלהבת, שבאש כל זמן שעובר היא הולכת ומתכבה, משא"כ גבי שור ובור שהצוותא של החרש הוא זה שגרם להם להזיק - דהוא התעסק עמהם.